

Utlåtande om lagreformen om stöd för lärande och skolgång inom förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen (VN/27270/2023)

FDUV tackar för möjligheten att bli hörd och betonar att lagreformen måste utgå från FN:s funktionshinderkonvention. Enligt artikel 24 har personer med funktionsnedsättning rätt till en utbildning av god kvalitet inom det allmänna utbildningssystemet. Utbildningen ska anpassas till elevernas individuella behov. I reformen är det även viktigt att säkerställa att utbildningsenheterna får tillräckligt med resurser för att erbjuda individuellt stöd. Inklusion kan inte vara en sparåtgärd.

FDUV vill betona följande utvecklingsbehov:

1. **Trestegsstödets nivåer behöver förtydligas.** För att trestegsstödet ska svara på elevernas individuella behov behöver stödnivåerna vara klara och tydliga. Tolkningen av lagen och anvisningar varierar och det råder begreppsförvirring på fältet. Det skulle därför vara viktigt att bl.a. precisera vilket slags stöd de olika nivåerna inbegriper och vem som ger det stödet. Det är även viktigt att stärka stödet för skolgången, även när det gäller rasterna och sociala relationer. FDUV anser även att kriterierna och linjedragningen mellan verksamhetsområde och individualiserad läroplan behöver förtydligas, eftersom det idag är otydligt för både lärare och vårdnadshavare. När valet mellan dessa görs är det viktigt att sätta elevens behov i centrum. Man borde även sträva till att den pedagogiska dokumenteringen är ändamålsenlig och att det reserveras tillräckligt med resurser för den. Tid behövs för planering och differentiering av undervisningen.
2. **Mindre gruppstorlekar.** För att inklusion ska fungera i praktiken behöver gruppstorlekarna vara mindre. När grupper bildas är det viktigt att utgå från elevernas individuella behov. För en del elever kan en grupp på 6-8 elever vara för stor. Med tillräckligt små grupper möjliggör vi en trygg inlärningsmiljö och stärker närskoleprincipen.
3. **Stärk specialundervisningen.** Idag finns det inte en speciallärare eller specialklasslärare i alla svenska skolor, vilket leder till att eleverna inte får den pedagogiska stöd de behöver. Vi behöver trygga tillgången till speciallärare genom att satsa på utbildningen. Ökade specialundervisningsresurser skulle även underlätta samarbetet mellan speciallärarna och skolans övriga lärare samt minska på lärarnas arbetsbörda. Inklusion är hela skolans uppgift.
4. **Starkare stöd i närskolan.** Sektorövergripande samarbete behöver stärkas och skrivas in i lagen. Det behövs regelbundna möten mellan skolan, välfärdsområdena och vårdnadshavarna. Personalen behöver även få tillräckligt med stöd och handledning. Valteris handledningsstöd är idag avgiftsbelagt, vilket leder till att det inte används tillräckligt. Valteri behöver även flera sakkunniga som kan ge stöd åt lärarna i de svenskspråkiga skolorna.
5. **Läromedel.** Idag råder det stor brist på svenskspråkiga läromedel. Särskilt stor brist är det på specialpedagogiskt material inom undervisning enligt verksamhetsområde. Det är viktigt att reservera tillräckligt med resurser för att utveckla läromedel på svenska och för att handleda lärare och anhöriga i användningen av dem.

FDUV är en riksomfattande intresseorganisation för svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras närstående. FDUV har ca 2900 medlemmar, men betjänar närmare 5000 personer runt om i Svenskfinland. Till FDUV hör även Lärum som erbjuder tjänster åt alla som kan ha nytta av anpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel som kan underlätta lärandet på svenska i Finland.

Helsingfors, 24.11.2023

Annette Tallberg-Hahtela
Verksamhetsledare

annette.tallberg-hahtela@fduv.fi
040 848 93 00

Vanessa Westerlund
Sakkunnig i påverkansarbete

vanessa.westerlund@fduv.fi
040 674 72 47

FDUV är en riksomfattande intresseorganisation för svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras närstående. FDUV har ca 2900 medlemmar, men betjänar närmare 5000 personer runt om i Svenskfinland. Till FDUV hör även Lärum som erbjuder tjänster åt alla som kan ha nytta av anpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel som kan underlätta lärandet på svenska i Finland.